

Svenska som andraspråk för lärare åk 7-9, 45 högskolepoäng (1-45 högskolepoäng). Ingår i Lärarlyftet II.

Uppdragsutbildning

45 hp

Swedish as a second language for teachers years 7-9

45 hp (1-45). Included in Lärarlyftet

960L66

Gäller från: 2017 VT

Fastställd av
Grundutbildningsnämnden

Fastställandedatum
2017-03-09

Huvudområde

Inget huvudområde

Utbildningsnivå

Grundnivå

Fördjupningsnivå

G1X

Förkunskapskrav

Du som har en behörighetsgivande lärarexamen och undervisar i detta ämne i åk 7-9 utan att vara ämnesbehörig. och undervisar i åk 7-9 i svenska som andraspråk utan att vara ämnesbehörig.

Lärandemål

Lärandemål del 1

- visa grundläggande kunskaper om svenska språkets grammatik
- kunna analysera inlärares (åk 7-9) skriftspråkliga produktion
- visa grundläggande kunskaper om svenska språkets ljudsystem
- kunna använda sina teoretiska kunskaper vid analys av andraspråksinlärares svenska uttal och stavning.

Lärandemål del 2

- kunna tillämpa aktuella teorier och modeller vid bedömning och betygssättning av andraspråksinlärares skriftspråkliga produktion och diskutera det utifrån genus, etnicitet och flerspråkighet.

Lärandemål del 3

- kunna redogöra för teorier om läs- och skrivutveckling på ett andraspråk
- kunna analysera andraspråkselevs läs- och skrivefärdigheter med fokus på utveckling av läs- och skrivförmåga
- kunna föra ämnesdidaktiska resonemang med utgångspunkt i kursplanen och begreppet litteracitet när det gäller att arbeta med läs- och skrivförmågor i klassrummet

Lärandemål del 4

- kunna diskutera undervisningsämnets innehåll och struktur
- kunna redogöra för teoretiska utgångspunkter för organisation, planering och genomförande av andraspråksundervisning för inlärare i åk 7-9.

- kunna redogöra för olika språkutvecklande arbetssätt
- kunna planera undervisningsmoment inom ämnet
- kunna på en grundläggande nivå redogöra för aktuell forskning inom området
- andraspråksundervisning
- kunna analysera läromedel med tyngdpunkt på läromedel avsedda för åldersrelevant undervisning (åk 7-9)

Lärandemål del 5

- kunna redogöra för olika texttyper syfte, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag.
- kunna föra ämnesdidaktiska resonemang med stöd i aktuell forskning rörande arbete med skolans texttyper och språkutvecklande arbetssätt.
- kunna planera undervisningsmoment för arbete med olika texttyper utifrån ett språkutvecklande perspektiv

Lärandemål del 6

- ha satt sig in i och kunna reflektera kring förhållandet mellan språk och situation
ha satt sig in i forskning kring gruppspråk och språklig identitet
- kunna föra ett insiktsfullt resonemang kring språkliga normer och attityder till olika språkbruk
- kunna diskutera flerspråkighet i förhållande till undervisningen

Kursinnehåll

Del 1 Svenska språkets struktur i ett andraspråksperspektiv

I kursen studeras svenskans grammatiska system. Den studerande orienterar sig också om andra språks strukturer och reflekterar kring svårigheter i svenskan genom analys av andraspråksinlärares skriftspråkliga produktion. Även ordbildning behandlas.

I kursen studeras svensk fonetik och fonologi ur ett kontrastivt perspektiv med tyngdpunkt på svårigheter genom analys av andraspråksinlärares tal. Till detta knyts stavning.

Aktuella styrdokument:

Aktuella delar av Lgr 11. Svenska som andraspråk åk 7-9. T.ex.:

Språkets struktur med stavningsregler, skiljetecken, ordklasser och satsdelar.

Meningsbyggnad på svenska i jämförelse med elevens modersmål samt hur orsakssamband kan formuleras genom olika typer av bisatser.

Svenska språkets prosodi och uttalets betydelse för att göra sig förstådd. Olika variationer av talad svenska.

Del 2 Andraspråksutveckling och språkbehärskning

I kursens studeras aktuella teorier och modeller för bedömning och betygssättning av andraspråksutveckling och språkbehärskning:

processbarhetsteori, felanalys och performansanalys. Med utgångspunkt i texter skrivna av andraspråksinlärare studeras utvecklingsnivåer, vanligt förekommande typer av fel, och inlärares språkliga performans och språkbehärskning. Barns olika förutsättningar för språk- läs- och skrivutveckling diskuteras med utgångspunkt i genus, etnicitet och flerspråkighet. Vidare behandlas frågor kring barn med särskilda behov och nyanlända.

Aktuella styrdokument:

Aktuella delar av Lgr 11. Svenska som andraspråk åk 7-9.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt svenska tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Det innebär att eleverna genom undervisningen ska ges möjlighet att utveckla språket för att tänka, kommunicera och lära.

Del 3 Läs- och skrivutveckling på ett andraspråk

I kursen studeras teorier och modeller för arbete med läs- och skrivutveckling på ett andraspråk. Utifrån begreppet litteracitet analyseras styrdokument såsom kursplan för ämnet Svenska som andraspråk.

Aktuella styrdokument:

Aktuella delar av Lgr 11. Svenska som andraspråk åk 7-9. T.ex.:

Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.

Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar.

Arbetet sker genom föreläsningar, litteraturläsning, tillämpningsuppgifter, gruppdiskussioner samt skriftlig/muntlig redovisning.

Del 4 Den flerspråkiga undervisningssituationen

I kursen studeras styrdokument för skolämnet svenska som andraspråk samt studier av teoretiska utgångspunkter för organisation, planering och genomförande av andraspråksundervisning i åk 7-9. Pedagogiska och metodiska tillämpningar studeras och diskuteras.

Aktuella styrdokument:

Aktuella delar av Lgr 11. Svenska som andraspråk åk 7-9.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt svenska tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Det innebär att eleverna genom undervisningen ska ges möjlighet att utveckla språket för att tänka, kommunicera och lära.

Delkurs 5 Skolans genrer och andra texttyper

I kursen sker en fördjupning av studier av skolans genrer och andra texttyper eleverna möter. I denna delkurs fokuseras texter i skolans alla ämnen och det vetenskapliga skrivandet. Modeller för språkutvecklande arbetssätt arbete med skolans genrer jämförs och diskuteras.

Aktuella styrdokument:

Aktuella delar av Lgr 11. Svenska som andraspråk åk 7-9.

Beskrivande, förklarande, utredande, instruerande och argumenterande texter, till exempel tidningsartiklar, vetenskapliga texter, arbetsbeskrivningar och blogginlägg. Texternas syften, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag sam deras ord och begrepp.

Hur man citerar och gör källhänvisningar.

Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt resonemang.

Delkurs 6 Flerspråkighet

I denna kurs studeras förhållande mellan språk och situation, liksom språkliga normer och attityder till olika språkbruk sam språket som gemenskapsfaktor och social barriär. Här ingår också språkliga minoriteters situation och flerspråkiga samhällen. Ungdomars språkbruk och identitetsskapande utifrån ett flerspråkighetsperspektiv diskuteras på individ- och samhällsnivå.

Aktuella delar av Lgr 11. Svenska som andraspråk åk 7-9.

Språkets betydelse för att utöva inflytande och för den egna identitetsutvecklingen.

Etiska och moraliska aspekter på språkbruk, yttrandefrihet och integritet i olika medier och sammanhang.

Samtliga delar i kursen genomför med utgångspunkt i de generella kompetenserna: Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt svenska tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Det innebär att eleverna genom undervisningen ska ges möjlighet att utveckla språket för att tänka, kommunicera och lära.

Arbetet sker inom samtliga delar genom föreläsningar, litteraturläsning, tillämpningsuppgifter, gruppdiskussioner samt skriftlig/muntlig redovisning.

Undervisnings- och arbetsformer

Distansstudier med inslag av campusträffar (C/D). Två campusträffar/termin. Campusträffarna sker på Campus Valla, Linköping.

Examination

Skriftliga individuella hemtentamen samt individuella muntliga redovisningar

Betygsskala

Tregradig skala, U, G, VG

Kurslitteratur

Preliminär litteraturlista:

Abrahamsson, Tua & Bergman, Pirkko (red.) (2012). Tankarna springer före. Att be-

döma ett andraspråk i utveckling. Stockholm: HLS förlag.

Bolander, Maria (2012). Funktionell svensk grammatik. Stockholm: Liber.

Bunar, Nihad (2010). Nyanlända och lärande – en forskningsöversikt om nyanlända elever i svenska skolan. Stockholm: Vetenskapsrådets Rapportserie 6:2010.

Ekerot, Lars-Johan (2011 el. senare). Ordföljd, tempus, bestämdhet. Föreläsningar om svenska som andraspråk. Malmö: Gleerups.

Fasth, Cecilia & Kannermark, Anita (1998 eller senare). Form i Fokus C. Lund: Folkuniversitetes förlag.

Flymann Mattsson, Anna & Håkansson, Gisela (2010 eller senare). Bedömning av svenska som andraspråk. Lund: Studentlitteratur.

Galén, Claes (1998 eller senare). Svenskans fonologi. Lund: Studentlitteratur.

Gibbons, Pauline (2006). Stärk språket. Stärk lärandet. Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråkselever i klassrummet. Uppsala: Hallgren & Fallgren.

Gibbons, Pauline (2010). Lyft språket – lyft tänkandet. Språk och lärande. Uppsala: Hallgren & Fallgren.

Hajer, Maaïke & Meestringa, Theun (2015). Språkinriktad undervisning. Stockholm: Hallgren & Fallgren.

Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red) (2012). Flerspråkighet – En forskningsöversikt. Stockholm: Vetenskapsrådet 5:2012. Del III.

Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red) (2013). Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. Del 3.

Johansson, Britt & Sandell- Ring, Annika (2010) Låt språket bära – genrepedagogik i praktiken. Uppsala: Hallgren & Fallgren.

Josefsson, Gunlög (2009 el. senare). Svensk universitetsgrammatik för nybörjare. Lund: Studentlitteratur.

Josefsson, Gunlög (2009). Svensk universitetsgrammatik för nybörjare. Övningsbok. Lund: Studentlitteratur.

Källström, Roger (2012). Svenska i kontrast. Tvärspråkliga perspektiv på svensk grammatik. Lund: Studentlitteratur.

Kästen-Eberling & Tore Otterup (2014). En bra början – mottagande och introduktion av nyanlända elever. Lund: Studentlitteratur.

Skolverket: Greppa språket – ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet. Finns att beställa på Skolverkets hemsida.

Skolverket (2011). Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (2011). Stockholm: Skolverket.
<http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575>

Övrig information

Planering och genomförande av kurs skall utgå från kursplanens formuleringar. Den kursvärdering som skall ingå i varje kurs skall därför behandla frågan om hur kursen överensstämmer med kursplanen.

Kursen bedrivs på ett sådant sätt att både mäns och kvinnors erfarenhet och kunskaper synliggörs och utvecklas.

Det kommer att finnas möjlighet till validering i enlighet med Skolverkets definition; d.v.s. kartläggning och bedömning av deltagarens kunskaper och färdigheter/kompetens i förhållande till lärandemål i den kurs inom Läraryftet II som deltagaren är antagen till. Information om denna möjlighet kommer att skickas till studenten tillsammans med övrig kursinformation efter antagning. Senast i anslutning till kursintroduktionen kommer studenten att delges vilka eventuella moment eller kursmål som kan tillgodoräknas inom ramen för kursen.

Institution

Institutionen för kultur och kommunikation